

Література

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № . URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Постанова Харківського апеляційного адміністративного суду від 12 трав. 2018 р. у справі № 820/6356/17. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/76545736>.
3. Постанова Харківського апеляційного адміністративного суду від 17 трав. 2018 р. у справі № 820/369/18. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/74172742>.
4. Постанова Харківського апеляційного адміністративного суду від 30 трав. 2018 р. у справі № 820/420/18. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/74455505>.

Д. С. Коритін,

*здобувач НДІ правового забезпечення
інноваційного розвитку НАПрН України*

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ НА РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Аналіз діяльності суб'єктів малого бізнесу свідчить про низький рівень майнового забезпечення та що значна кількість створених малих та середніх підприємств не може почати свою роботу через відсутність достатнього статутного капіталу, сировини і матеріалів, кваліфікації, досвіду при виконанні робіт або наданні послуг. Фактично з метою уникнення диспропорцій між самостійними і економічно розвинутими суб'єктами господарювання та здатними до освоєння державної допомоги вона надається окремим суб'єктам господарювання. Разом з тим, у цьому напрямі здійснювалися дослідження науковцями правниками [1], в тому числі в окремих галузях господарської діяльності – С. В. Глібком [2], М. В. Семеновою [3], А. В. Стріжковою [4].

Стаття 3 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон України «Про державну допомогу») визначає сферу застосування, яка передбачає адресне надання державної підтримки і окремо, випадки, які звільнюються від повідомлення стосовно програм державної допомоги та узгодження її надання з Антимонопольним комітетом України. Найбільш вагомим внеском для формування найбільш сприятливого середовища для МСП є інвестування в об'єкти інфраструктури із застосуванням процедур державних закупівель. Тобто приклад засвідчує, що держава здійснює компенсаційну функцію щодо об'єктів інфраструктури, покликану усунути недоліки або негативні наслідки функціонування ринків товарів та послуг за рахунок бюджетів різних рівнів, а також розповсюдження інструментів підтримки МСП.

Однією із спроб регулювання інфраструктури на законодавчому рівні є Розпорядження КМ України «Про схвалення Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року» від 24 травня 2017 р. № 504-р. У той же час, Стратегія має програмний характер, тому не повною мірою може сприяти розвитку інфраструктури. Дана Стратегія також не містить точного переліку об'єктів інфраструктури, а лише зазначає, що інфраструктура підтримки малого і середнього підприємництва включає об'єднання суб'єктів господарювання, наукові установи, консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи, що створені при центральних органах виконавчої влади та місцевих держадміністраціях, Торгово-промислової палати України, 25 регіональних торгово-промислових палат, громадські об'єднання підприємців та роботодавців та інші.

Для реалізації Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року, Кабінетом Міністрів України (далі – КМ України) 10 травня 2018 р. було затверджено «План заходів з реалізації Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року». В ньому містяться завдання щодо підтримки МСП, які потрібно вирішити для їх нормального функціонування.

На виконання цього напрямку Міністерством економічного розвитку і торгівлі України було створено Офіс розвитку малого і се-

реднього підприємництва при Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України (далі – Офіс), про що 16.10.2018 р. було видано відповідний наказ. Офіс є постійно діючим консультативно-дорадчим органом при Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України, до компетенції якого віднесено сприяння забезпеченню громадськості інформацією щодо можливостей та підтримки підприємництва в Україні; розвитку державно-приватного діалогу з питань розвитку підприємництва; формуванню інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва; розробленню програм підтримки суб'єктів малого і середнього підприємництва; організації взаємодії та координації діяльності органів державної влади, інших державних органів, громадських організацій, що представляють інтереси суб'єктів малого і середнього підприємництва, інших організацій та установ з питань розвитку підприємництва.

Таким чином саме державним органом, який відповідає за економічний розвиток та стимулювання інновацій, створено Офіс, спрямований на організацію підтримки підприємництва, особливо через інфраструктуру для МСП як основного завдання.

Разом з тим виникає конфлікт компетенцій між Антимонопольним комітетом та Міністерством економічного розвитку при визначенні сфери регулювання.

Так роз'яснення щодо визначення інфраструктури суб'єктів господарювання Антимонопольний комітет пояснює тим, що до нього надходять звернення центральних та місцевих органів державної влади, а також органів місцевого самоврядування щодо надання роз'яснень з питань застосування законодавства у сфері державної допомоги, а саме в частині застосування положень пункту 2 частини другої статті 3 Закону України «Про державну допомогу» щодо визначення поняття «об'єкт інфраструктури». Якщо звернутися до ст. 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», то можна побачити Антимонопольний Комітет, має повноваження надавати рекомендаційні роз'яснення з питань застосування законодавства про захист економічної конкуренції. Стаття 5 названого Закону вказує, що термін «законодавство про захист економічної конкуренції» необхідно тлумачити відповідно до ст. 3 Закону України «Про захист

економічної конкуренції», яка, у свою чергу, розуміє його як сукупність законів України «Про захист економічної конкуренції», «Про Антимонопольний комітет України», «Про захист від недобросовісної конкуренції» та інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до цього Закону. Разом з тим, ст. 8 Закону України «Про державну допомогу» до повноважень Антимонопольного комітету України в тому числі віднесено і надання роз'яснень з питань застосування законодавства у сфері державної допомоги. Але досить дискусійним є питання щодо віднесення поняття та змісту терміну «інфраструктура», та її суб'єктів до сфери регулювання законодавством про захист економічної конкуренції. Це пов'язано з тим, що економічна конкуренція є змаганням між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначити умови обороту товарів на ринку, а визначення самого суб'єкта ринку та тлумачення змісту терміну «інфраструктура» – не відповідна законодавству діяльність Антимонопольного комітету.

Разом з тим законодавство України відносить регулювання деяких сфер інфраструктури підтримки МСП на рівень галузевого законодавства. Підтвердженням цього є існування, зокрема, Законів України «Про наукові парки» та «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», інші закони.

Тому слід звернути увагу, що будь-яка державна підтримка об'єктів інфраструктури, які використовуються для діяльності, що не пов'язана з виробництвом товарів або провадженням окремих видів господарської діяльності (тобто не для здійснення комерційної діяльності), відповідно до частини першої статті 3 Закону України «Про державну допомогу», не підпадає під сферу дії Закону, у той час як, за змістом пункту 2 частини другої статті 3 Закону, підтримка інших об'єктів інфраструктури (тих, що використовуються для виробництва товарів або провадження окремих видів господарської діяльності, тобто з комерційною метою) не буде підпадати під сферу дії Закону, якщо така підтримка здійснюється у формі інвестування

в об'єкти інфраструктури із застосуванням процедур державних закупівель.

Таким чином, можна зробити наступні висновки.

Недоліками національного законодавства у сфері функціонування інноваційної інфраструктури підтримки МСП є:

1) відсутність єдиного визначення інфраструктури та переліку складових елементів;

2) невизначеність компетенції державних органів та органів місцевого самоврядування компетенції щодо регулювання інфраструктури та її учасників;

3) відсутність в компетенції Антимонопольного комітету України права визначати суб'єктів інноваційної інфраструктури та їх види, які відносяться до сфер господарювання, інноваційної та науково-технічної діяльності, в які не відносяться до сфери регулювання та компетенції Антимонопольного комітету України. У зв'язку з цим виникає небезпека корупційної складової в діях цього органу при визначенні інноваційної інфраструктури будь-яких типів, шляхом прийняття роз'яснень Закону України «Про державну допомогу».

Література

1. Аналіз правового регулювання діяльності інноваційних структур, підтримки малого та середнього підприємництва в Україні (регіональний аспект)/[С. В. Глібка, Ю. Є. Атаманова, О. В. Черкасов та ін.]; за ред. С. В. Глібка. Харків: Право, 2018. 96 с.

2. Глібка С. В., Матюшенко І. Ю., Пасмор М. С. Практичні аспекти визначення високотехнологічних галузей і продукції в Україні. *Соціальна економіка*. Випуск 55, 2018 С. 37 – 49.

3. Семенова М. В. Господарсько-правове регулювання туристичної діяльності: автореф. ... дис. Харків, 2017. 20 с.

4. Стріжкова А. В. Grid-технології як об'єкт інноваційних правовідносин: автореф. ... дис. Харків, 2017. 20 с.